

Diversidade

na Rede

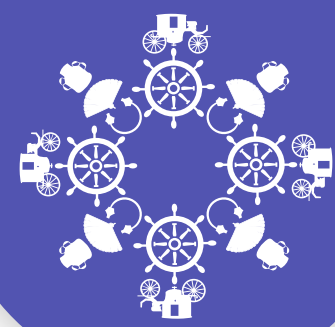
Ronsel de futuro. Rumbo 2030

Rede Museística Provincial de Lugo

 DEPUTACIÓN
DE LUGO Cultura
VICEPRESIDENCIA

 REDE MUSEÍSTICA
PROVINCIAL DE LUGO

Alumnado de
3º e 4º da ESO e
de Bacharelato

Este caderno é de

Museos da Rede Museística Provincial de Lugo Visitas virtuais

**Museo
Provincial
do Mar**

<https://my.matterport.com/show/?m=vvPNxRBDq&brand=0>

**Museo
Provincial
de Lugo**

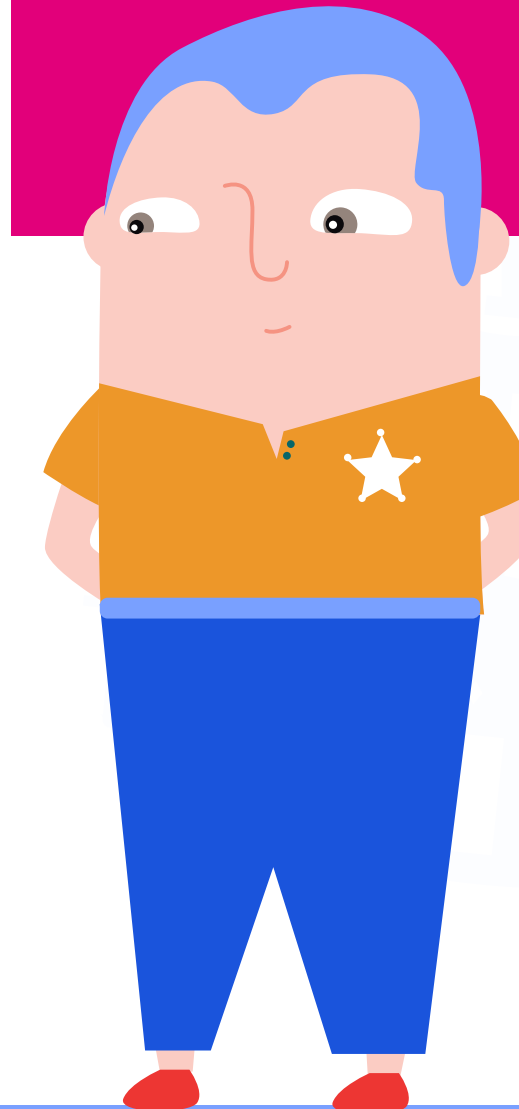
<https://my.matterport.com/show/?m=BV1eVvYwJi&brand=0>

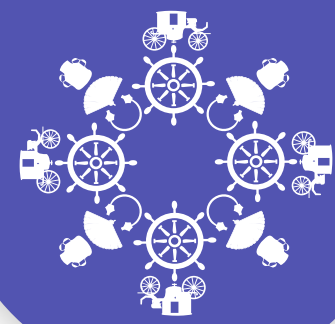
**Museo
Fortaleza
San Paio
de Narla**

<https://my.matterport.com/show/?m=tY1c577bxD5>

**Museo
Pazo
de Tor**

https://my.matterport.com/show/?m=w41_GS96pger&brand=0

Ronsel de futuro. Rumbo 2030

Con este caderno:

- ◆ Recoñecemos a diversidade sexual e de identidades na nosa sociedade
- ◆ Incluimos novos relatos sobre as coleccións cos que nos representen a todas/todos/todxs.
- ◆ Fortalecemos as relacións entre a comunidade, os museos e o territorio como lugares onde aprender a ser, a coñecer, a convivir e a facer, de forma sostible.

Contidos

A pluralidade na sociedade é unha realidade que desde os museos e as aulas merece ser tratada en termos de respecto, tolerancia e convivencia.

Le e reflexiona coa túa aula sobre os seguintes conceptos:

- ◆ **Sexo:** Fai referencia ás características biolóxicas dos seres de calquera especie animal, dividíndoos en masculino (macho) e feminino (femia). Son a suma dos órganos sexuais: as gónadas, os cromosomas, os xenitais e as hormonas sexuais.
- ◆ **Xénero:** Describe a identidade que se lle outorga a cada ser humano segundo o seu sexo biolóxico. Son un patrón, un molde binario co que se identifica o que debe ser un home e o que debe ser unha muller.
- ◆ **Roles de xénero:** Papel social que se lle atribúe a cada ser humano segundo sexa home ou muller e que tradicionalmente se determinou como unha diferenza xerárquica: o home sitúase nunha situación de superioridade fronte á muller. Estes roles de xénero foron mudando ao longo da historia, por iso falamos deles como unha construción cultural. Quen realiza as tarefas da casa? Pasou sempre así? Podían as mulleres traballar fóra da casa? Estaba igual pagado?
- ◆ **Estereotipos de xénero.** Ideas socialmente establecidas de como deben ser, actuar e comportarse as mulleres e os homes. Estas ideas son aprendidas desde o momento do nacemento, polo tanto, non naturais, e reproducense a través do proceso de socialización. Son ríxidas, desiguais, limitadoras e posúen un gran arraigo, o que non lles impediou sufrir modificacións de acordo aos cambios na sociedade. Preguntácheste algunha vez por que nos xoguetes das nenas aparece sempre a cor rosa? Ou porque os nenos non levan buratos nas orellas e por tanto non poñen pendentes? Iso todo son estereotipos. Ti pensas que aos nenos pode gustarlles tamén a cor rosa e que pasa se queren levar pendentes?

Contidos

◆ **Orientación afectiva-sexual:** Atracción emocional, romántica ou sexual dunha persoa cara a outras. Imaxínate que alguén ademais de dicirche como tes que vestir, xogar, ler e traballar tamén che diga a quen debes querer e como debe ser a túa familia. Pois os estereotipos actúan así e din “os rapaces soamente poden namorar de rapazas”, “as mozas deben casar cos mozos” ou “as familias están formadas por un papá e unha mamá”. Pero se miras ao teu redor verás que todas/todos/todxs somos diferentes: amamos a persoas do mesmo sexo (homosexuais) ou de distinto (heterosexuais) e por suposto, as nosas familias son igualmente diversas. Ao longo da nosa vida imos aprendendo estas ideas a través de libros, da televisión ou doutras persoas. Incluso, nun museo como este tamén podes velas. Pero como sabemos que o mundo que nos rodea é moito mais diverso do que din estes estereotipos, con este caderno de actividades imos cambialos para conseguir unha sociedade máis xusta.

◆ **Colectivo LGTBQA+:** Asociación na defensa dos dereitos das lesbianas, gays, trans, bissexuais, queer, asexuais, e máis. Durante moito tempo estas persoas foron perseguidas, e aínda hoxe non é fácil identificarse como tal, pero nós sabemos que todas as persoas caben na nosa sociedade e por tanto todas/todos/todxs merecemos vivir en igualdade, con respecto e tolerancia. Imos ver polo miúdo quen forma este colectivo:

■ **Lesbianas:** Mulleres que senten atracción afectivo-sexual por outras mulleres.

■ **Gays:** Homes que senten atracción afectivo-sexual por outros homes.

■ **Trans*:** Persoas que nacendo, por exemplo, cun sexo feminino son en realidade rapaces. E tamén ocorre á inversa, persoas co sexo masculino que son rapazas.

■ **Bissexuais:** Persoas que senten atracción amorosa igualmente por homes e mulleres.

■ **Intersexuais:** Persoas con características sexuais masculinos e femininos.

■ **Queer:** Persoas que non se identifican como homes ou como mulleres senón máis ben como unha mestura de ambos.

■ **Asexuais:** Persoas que non senten ningún tipo de atracción amorosa por outras persoas.

Contidos

◆ **Orgullo LGTBIQA+:** Día para reivindicar os dereitos do colectivo e ten lugar o 28 de xuño

Un día para celebrar a diversidade e a igualdade, denunciar as violencias contra o colectivo e continuar na defensa dos dereitos para todxs.

Durante as décadas dos 50 e 60 do século XX, o colectivo sufría unha grande opresión. En Estados Unidos, por exemplo, a homosexualidade era considerada un trastorno mental e practicábanlles tratamentos médicos moi agresivos para “corrixila”. Tamén eran habituais as redadas e os arrestos para persoas vestidas con roupa do sexo oposto.

En España, a partir de 1954, a represión xustificábase dentro a Lei de Vagos e Maleantes con penas de cárcere e traballos forzosos durante anos.

Baixo este clima, o 28 de xuño de 1969, en Nova York, tras os recorrentes ataques ao bar Stonewall, comezaron as protestas para reclamar a falta de dereitos e a continua indefensión da comunidade LGTBIQA+.

◆ **Linguaxe inclusiva:** A linguaxe é un vehículo de comunicación e de formación de referentes.

Polo tanto, utilizaremos neste caderno unha linguaxe inclusiva co obxectivo visibilizar o papel activo de cada xénero. Por iso verás que falamos de todas/todos/todxs.

Actividades

- ◆ Diversigualdade en rede: un orgullo de museo
- ◆ Un mosaico diversx: os traballos de Hércules
- ◆ Museum Outing. Museos que saen do armario

Diversigüaldade en rede: un orgullo de museo

Con esta actividade queremos afondar en conceptos sobre a tolerancia e o respecto á diversidade, buscando o compromiso e loitando contra prexuízos e fobias.

1

Visitamos a exposición virtual
***Diversigüaldade en Rede*, no xardín do Pazo de Tor**
<https://my.matterport.com/show/?m=w4LGS96pqr&brand=0>

2

Conversa con persoas do colectivo LGTBIQA+

Nesta conversa anota as palabras e ideas que che parezan máis importantes.

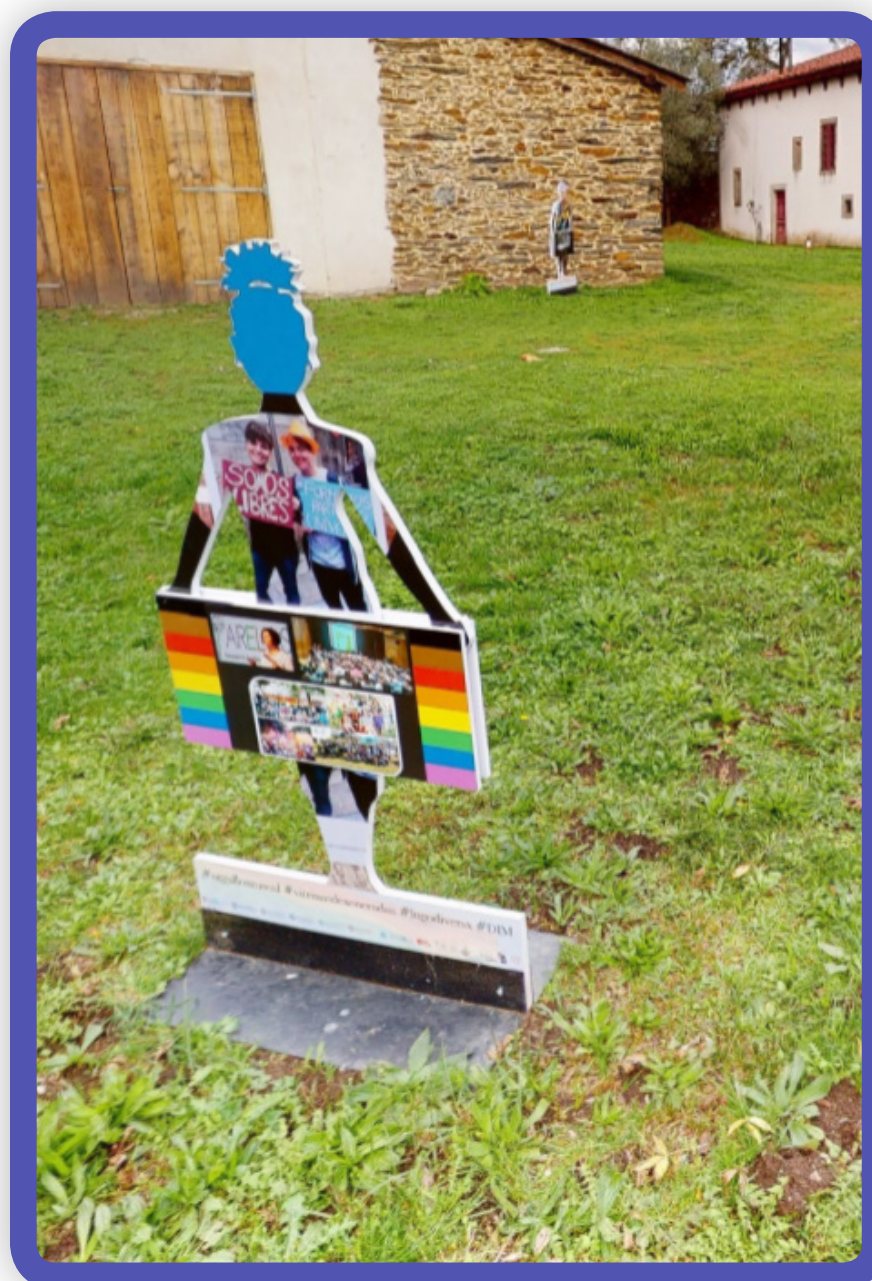
3

Traballo en grupo:

Das túas anotacións que che parece máis importante para compartir co resto da aula? Por que é importante para ti?

Collede unha cartulina, recortes de imaxes e palabras para poder expoñela a modo de cartel.

Con todos os vosos traballos realizaremos unha exposición.

a

NUBE DE IDEAS

- Respecto
- Convivencia
- Diversidade familiar/
corporal/de relacións
- Igualdade
- En contra do acoso e das violencias
- Que é o Orgullo LGTBIQA+?
- Que é ser Trans*
- Colectivo LGTBIQA+
- Bandeira LGTBIQA+
- Referentes LGTBIQA+
- Arte LGTBIQA+
- Libros, series e películas LGTBIQA+
- Uso da linguaxe inclusiva

Como recursos para seleccionar os temas dos carteis propoñemos dúas iniciativas:

Unha nube de ideas que podeades ampliar coas vosas achegas e unha sopa de letras.

b

Sopa de letras

Deberedes atopar as seguintes palabras: Amor, Respecto, Convivencia, Diversidade, Igualdade, Acoso, Tolerancia, Orgullo, Trans, Colectivo, LGTBIQA, Lesbianas, Gays, Bandeira

B	K	T	O	L	E	R	A	N	C	I	A	V	A
A	L	E	S	B	I	A	N	A	S	E	A	C	C
N	H	V	O	O	T	W	D	N	Y	Y	M	O	O
D	J	H	T	L	F	G	I	V	O	K	O	L	S
E	D	I	Q	M	L	A	V	V	O	S	R	E	O
I	C	O	N	V	I	V	E	N	C	I	A	C	B
R	M	N	I	L	O	T	R	A	N	S	R	T	U
A	N	G	F	G	R	L	S	Q	B	A	E	I	D
U	Q	A	H	T	G	L	I	N	B	J	S	V	M
O	M	Y	P	B	U	H	D	W	U	C	P	O	S
T	S	S	S	I	L	K	A	T	I	L	E	G	T
N	Q	T	S	Q	L	J	D	I	J	H	C	Z	P
R	W	J	L	A	O	X	E	K	N	F	T	K	E
I	G	U	A	L	D	A	D	E	B	J	O	K	L

Un mosaico diverso: os traballos de Hércules

Mosaico dos traballos de Hércules
Liria (Valencia) Século III n. e.
Museo Arqueolóxico Nacional

Mosaico dos traballos de Hércules
Liria (Valencia) Século III n. e.
Museo Arqueolóxico Nacional

Fíxate nesta imaxe. Que ves?

No centro está Hércules coa raiña Ónfale. Hércules está de pé vestido de muller e fiando a lá. Ónfale está sentada e leva a maza de Hércules. Ao redor hai imaxes dos 12 traballos de Hércules.

Que un home se vista con roupas femininas e se ocupe dos labores que daquela eran só de mulleres, como maquillarse, cociñar, coser ou limpar, non estaba nada ben visto porque non se toleraba aquilo que se saía dos estereotipos. Por riba, as tarefas das mulleres tiñan unha condición de secundarias ou inferiores ás dos homes.

Porén, houbo alguén a quen non lle importou o que pensaban a xente e saíulle moi ben. Chamábase John Deere e grazas ao que aprendeu no taller de costura puido facer os mellores arados para traballar a terra.

Montou así unha gran empresa e agora os seus tractores pódense ver en todas as partes do mundo.

Agora pensa nestas palabras. Son o mesmo?

Modisto e modista

Porteiro e porteira

Cociñeira e cociñeiro

Bruxo e bruxa

Igualmente, ocuparse dunha tarefa asignada a outro xénero marcaba socialmente a orientación sexual, de tal forma que esa persoa era tratada de forma despectiva de homosexual. Así ocorría cos homes que se dedicaban á costura ou ao peiteado, ou coas mulleres empregadas como condutoras de autobuses ou de camións.

Pero mira por onde, houbo alguén que sacou moito partido a unir os coñecementos de varios tipos destes oficios.

Seguro que de algo che soa o nome de John Deere, esa marca de maquinaria de traballo agrícola. Leva o nome do seu fundador quen xustamente aproveitou os coñecementos adquiridos nunha xastrería para aplicarlos ao tratamento dos metais. Así, de ver como as afiadas agullas podían atravesar os materiais máis duros, ocorréuselle utilizar o aceiro pulido para os arados. Foi todo un éxito e conseguiu unha sona que aínda chega aos nosos días.

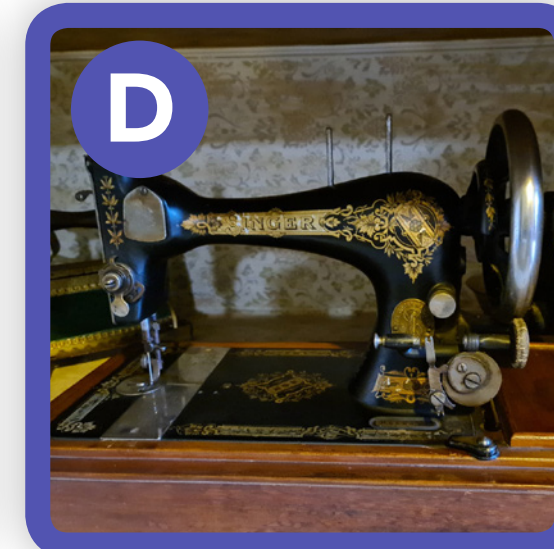
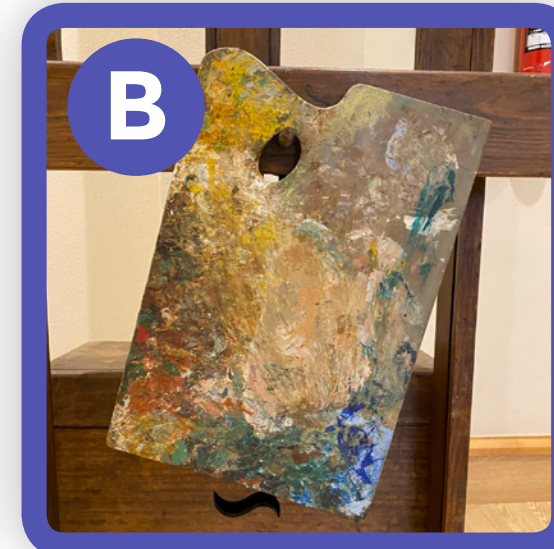

Mosaico dos traballos

Presentámosche dous mosaicos á maneira daquel dos traballos de Hércules. No primeiro verás diferentes profesións e o segundo está composto de elementos que teñen relación coas ocupacións que viches previamente. Podes indicar cales se corresponden entre si?

Mosaico dos obxectos

Para adolescentes de 14 a 17 anos

1. Agora, unha vez vistas todas as imaxes relaciona os traballos do primeiro mosaico cos obxectos do segundo. Coloca as respostas aquí como se mostra no exemplo:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>d</i>														

2. Explica brevemente a que corresponde o traballo e o por que precisa do elemento que aparece na imaxe:

Na imaxe número do primeiro mosaico vemos
(describe quen sae e que fan) e está relacionada con
(que obxecto é) do segundo mosaico.

Museum Outing: *museos que saen do armario*

Dinámica:

Outing é o termo inglés que se utiliza nas redes sociais para identificar cando unha persoa quere manifestarse abertamente como gay, lesbiana, trans, bisexual, intersexual, *queer* ou asexual. O que chamamos coloquialmente *saír do armario*. Somos conscientes de que representa un paso enorme no noso proceso persoal porque tememos expoñernos demasiado a prexuízos e discriminacións. Porén tamén leva consigo un gran poder transformador que nos libera e dá visibilidade ao colectivo.

Os museos queremos así tamén saír do armario dando a coñecer relatos de vida, de loita e de respecto relacionadas coa liberdade de ser e a liberdade de amar sen a opresión dos estereotipos heteronormativos. Poden ser historias sacadas da vosa proximidade ou inventadas a partir do que as imaxes vos inspiren.

Convidámosvos a empregar a colaxe para levar a cabo esta tarefa, utilizando imaxes propias, das coleccións dos nosos museos ou das revistas coas que construiremos esa identidade oculta que queremos sacar á luz. Sería interesante engadir palabras e símbolos para completalas.

Unha vez realizada a composición animámosvos a colocala en espazos do cotiá, de traballo ou de lecer porque a realidade LGTBIQA+ non é anecdótica ou estraña, senón que forma parte da nosa normalidade.

Por último, compartídelas connosco acompañadas dunha presentación para que poidamos difundilas no museo e nas nosas redes. **Pasos**

1. Comentade na aula o significado de LGTBIQA+ e dos seus dereitos.

2. Identificade as actitudes contrarias ao respecto por este colectivo.

3. Reunide o material. Podes utilizar:

Recortes de imaxes que atopas en revistas

Imaxes ou debuxos de pinturas ou esculturas das coleccións do museo.

Palabras, símbolos ou frases inspiradoras

4. Preparade un pequeno guión sobre a presentación:

a. Cal é título?

b. A quen representa? É unha persoa, unha parella, unha familia, un grupo?

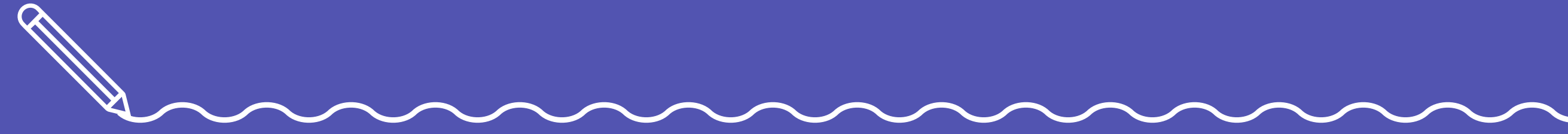
c. De que vai a súa historia? Amor, respecto, traballo, dereitos?

O noso exemplo poderá servirvos de axuda, pero sodes libres de crear ao voso xeito!

O meu nome é Xes e son unha muller trans. Adoro o meu traballo no museo explicando as coleccións a quen se achegue, en especial se son colexios ou institutos. A miña parte preferida son as salas de Arte Moderna e Contemporánea, sobre todo as obras de Maruja Mallo. Eu agora síntome unha muller libre, guíome polo instinto, o respecto e amor a todas as persoas. Porén, houbo un tempo no que a dor impedíame sorrir. Unha dor afiada polos prexuízos da xente que non entende o que é ser diferente.

Pero o apoio da miña familia e amigxs fortalecéronme ata ser o que hoxe vedes: unha muller con orgullo cuxa identidade está construída a partir de mulleres referentes como Julia Minguillón ou Mª Paz Taboada.

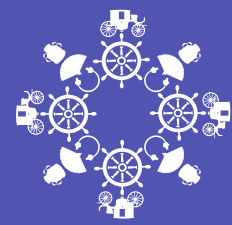
Datos de contacto:

Rede Museística Provincial de Lugo
<https://comunidadermpl.es/>

Correo electrónico:
comunidadermpl@gmail.com

Cultura

REDE MUSEÍSTICA
PROVINCIAL DE LUGO

